

Mai sunt astăzi bătrâni ordinați în Biserică/Adunare?

Verset călăuzitor: Tit 1.5

După introducerea din primele patru versete Pavel ajunge acum la tema principală a scrisorii. Mai întâi el a tratat „învățătura sănătoasă”, acum ajunge la exercitarea practică a ei în Casa lui Dumnezeu. Instrucțiunile, pe care apostolul le dă, se pot împărți în două grupe: mai întâi (în restul capitolului 1) instrucțiuni personale pentru Tit, care se referă la rânduirea de bătrâni precum și felul de procedare față de învățătorii falși; după aceea urmează (în capitolul 2) îndemnuri pentru diferite clase de credincioși; bătrâni și tineri, bărbați și femei precum și robi.

Tit 1.5a: Pentru aceasta te-am lăsat în Creta ...

Așa cum am amintit în introducere, accentul se pune aici pe rânduirea de bătrâni și în 1 Timotei pe păstrarea învățăturii sănătoase. Atât Timotei cât și Tit au fost lăsați de Pavel în călătoriile lui în anumite locuri: Timotei în Efes (1 Timotei 1.3) și Tit în Creta. Amândoi au primit deja acolo însărcinări de la Pavel și mai târziu au primit o scrisoare, în care erau confirmate în scris aceste însărcinări. De asemenea amândoi trebuiau să rămână temporar în teritoriul lor de lucru. În scrierile lui Eusebiu se relatează că Tit s-a întors mai târziu în Creta și că acolo ar fi rămas „episcop” până la moartea lui; însă aici – având în vedere starea clericală care pătrunsese deja atunci - dorința după clericalism era evident baza acestui gând. Rămânerea lui Tit în Creta limitată în timp este exprimată (pe lângă Tit 3.12) și prin cuvântul „lăsat [în urmă]” (*apoleipo*), care are mai mult un înțeles temporar decât cuvântul *kataleipo*, folosit de unele manuscrite mai puțin importante.

Tit 1.5b: ... ca să pui în ordine mai departe cele rămase neorânduite ...

Tit trebuia să pună în ordine ceea ce rămăsese neorânduit. Prin aceasta deci înseamnă că el trebuia să continue activitățile lui Pavel între credincioși, pe care acesta nu le terminase, și să le ducă la sfârșit. La aceasta se referă „să pui în ordine” (*epidiorheo*), care este compus din *epi* (textual „pe”; aici: „suplimentar, în continuare”), *dia* (textual „prin”; aici mult mai accentuat: „în întregime”) precum și *orthos* („corect”). Deci verbul înseamnă: „să pui (să faci) în continuare în întregime ce este corect”, la care cuvântul „în continuare” arată că Tit trebuia să ducă la sfârșit lucrarea lui Pavel („cele rămase neorânduite”). În al doilea rând Tit trebuia să rânduiască bătrâni în fiecare cetate. Versetul acesta este deci un titlu pentru toate rânduiri, pe care le dă Pavel: a doua parte a frazei (rânduirea de bătrâni) este tratată în capitolul 1, și prima parte, lucrarea de păstorire printre credincioși, o găsim în capitolul 2.

Zilnic îl apăsa pe Pavel grija pentru toate adunările (2 Corinteni 11.28). Credincioșii se convertiseră abia de curând și era nevoie de multă învățatură și asistență spirituală. Această grijă s-a extins chiar până la adunările pe care el încă niciodată nu le-a văzut, ca aceea din Roma (Romani 1.11; 15.29). Cei tineri în credință țineau deseori la tot felul de rău păgân, ceea ce producea mare îngrijorare apostolului. Vedem aceasta de exemplu și din rânduiala

Tit 1.5

stabilită de el pentru bătrâni (Tit 1.6-9), unde găsim amintite însușiri care pentru noi sunt de la sine înțelese (cum ar fi „soț al unei singure soții”, „nu mânios”), atunci însă desigur nu era așa. Când Pavel nu mai putea fi activ în lucrarea de păstorie pentru credincioși, atunci el putea trimite un reprezentant. Astfel el l-a trimis pe Timotei la corinteni, care trebuia să le amintească de căile lui, care sunt în Hristos, de felul cum el învăța în fiecare adunare (1 Corinteni 4.17; 16.10). La fel, el l-a trimis la tesaloniceni, ca să-i întărească cu privire la credința lor și să-i mângâie, pentru ca ei să nu ajungă să se clatine în necazurile lor (1 Tesaloniceni 3.2). La fel a procedat în Efes (1 Timotei 1.3-5) și la fel Tit în Creta. Pavel a plantat, Tit trebuia să ude.

Tit 1.5c: ... ca să rânduiești bătrâni în fiecare cetate, după cum ți-am poruncit: ...

Este de cea mai mare importanță pentru noi să vedem că Tit era prin aceasta un trimis, un împuternicit al lui Pavel pe insula Creta. Autoritatea, cu care el își făcea lucrarea pe Creta, era autoritatea apostolică, pe care i-a dat-o apostolul pentru un timp. Chiar și numai acest verset ne oferă patru puncte de reper:

1. Era vorba de propria lucrare a apostolului, pe care Tit trebuia s-o termine. Lucrarea lui Pavel, care „rămăsese” neterminată, trebuia el „s-o pună în ordine mai departe”.
2. Singurul motiv pentru care Tit trebuia să rânduiască bătrâni consta pentru el în aceea că apostolul l-a lăsat pentru aceasta pe insulă și i-a poruncit să facă aceasta.
3. În afară de aceasta dispoziția dată de Pavel era clar conturată și limitată, căci Tit trebuia să rămână pentru scurt timp pe insula Creta (compară cu Tit 3.12), să termine lucrarea și după aceea să se reîntoarcă. El nu trebuia să rânduiască bătrâni pretutindeni și în toate timpurile, unde considera el că este necesar – de exemplu, noi nu citim că el a trebuit să rânduiască bătrâni în Corint -, ci misiunea lui era valabilă numai pentru Creta.
4. În sfârșit, să observăm ultima parte a versetului 5: „după cum [eu] ți-am poruncit”, în care pronumele „eu” este accentuat deosebit în limba greacă, ceea ce din nou subliniază autoritatea apostolică, de care Tit avea nevoie în rânduirea de bătrâni.

Toate acestea arată că această rânduire avea loc exclusiv sub autoritatea apostolului Pavel. Dacă comentarii traducerii NBG [traducerea Bibliei făcută de Societatea biblică din Olanda în anul 1951; remarcă redacției SW] remarcă într-un loc că biserica trebuie să-și aducă contribuția la această rânduire, atunci aceasta este nu numai luată ca din aer, ci în afară de aceasta este în contradicție cu toate detaliile Noului Testament. Vom detalia aceasta.

Despre rânduirea de bătrâni citim în Noul Testament numai de trei ori:

- În Faptele apostolilor 14.23 citim că Pavel și Barnaba (amândoi apostoli, compară cu Faptele apostolilor 14.4,14) au ales bătrâni în adunările din Listra, Iconia și Antiohia.
- Și în Faptele apostolilor 20.28 Pavel spune bătrânilor din Efes, că Duhul Sfânt i-a pus ca supraveghetori peste turmă, ca să păstorească Adunarea lui Dumnezeu.

Tit 1.5

- Al treilea loc este aici în Tit . Cuvântul „a rândui” din versetul nostru este o expresie foarte accentuată, dacă o comparăm cu cuvintele celorlalte două versete: a alege și a pune. Cuvântul folosit pentru „a alege” nicidecum nu are același înțeles cu „a rândui”, așa cum vor unii să traducă, ci înseamnă efectiv „a predestina” (compară cu folosirea aceluiași cuvânt în Faptele apostolilor 10.41 și 2 Corinteni 8.19).

Cuvântul pentru „a pune” (*tithèmi*) în Faptele apostolilor 20.28 are deseori înțelesul de „a pune într-o anumită lucrare” (nu în sensul de a pune pe funcție; compară de exemplu Ioan 15.16 [ucenicii]; 1 Timotei 1.12; 2 Timotei 1.11 [Pavel]; Evrei 1.2 [Hristos]). În acest context 1 Corinteni 12.28 este foarte important, unde de asemenea întâlnim acest cuvânt: „Dumnezeu a pus pe unii în Adunare: întâi, apostoli; al doilea, profeți; al treilea, învățători.” Noi trebuie să înțelegem bine, că aici nu este vorba de funcții, ci de daruri, pe care le-a dat Dumnezeu, ca să se slujească Adunării. Aceste persoane nu slujesc Adunării deoarece ele au fost puse într-o anumită funcție pentru a sluji, ci pentru că ele au primit direct de la Domnul un dar. Nu Adunarea însăși i-a pus în adunare, ci Dumnezeu i-a pus în Adunare, de aceea Efeseni 4.11 exprimă aceasta astfel: „El [Hristos] a dat pe unii apostoli și pe unii profeți și pe unii evangheliști și pe unii păstori și învățători.” Este total împotriva Scripturii, atunci când de exemplu se vorbește despre funcția de învățător. Învățătorul este un dar, care a fost dat de Hristos Adunării. Dimpotrivă, punerea pe o funcție se face de către un apostol sau de locțiitorul lui autorizat. Vom reveni la aceasta – acum trebuie mai întâi să studiem cuvintele care se referă la rânduire.

Cuvântul „a rândui” din versetul nostru (*kathistèmi*) se referă (altfel decât cuvântul *tithèmi*) la rânduirea pentru o anumită funcție. Așa este de exemplu robul, care a fost „pus” peste ceilalți robi împreună cu el sau peste bunuri (de exemplu Matei 24.25,47; 25.21,23), sau funcția de judecător (Luca 12.14; Faptele apostolilor 7.27,35), Iosif ca și cap peste Egipt și peste casa lui faraon (Faptele apostolilor 7.10). La fel funcția de preot în Vechiul Testament (Evrei 5.1; 7.28; 8.3) și „diaconii” în Faptele apostolilor 6.3. „A rândui” (*kathistèmi*) este derivat de la „a pune” (*histèmi*; nu *tithèmi*), care niciodată nu înseamnă „a rândui” ca *kathistèmi* și *tithèmi*. De aceea noi nu avem voie în Faptele apostolilor 1.23 (unde se folosește *histèmi*) în nici un caz să citim: „a rândui” sau chiar „a pune înainte” (traducerea NBG), deoarece limba greacă nu permite aceasta și deoarece în afară de aceasta se referă la o anumită alegere de credincioși. Ucenicii nu au pus nimic înainte – ei au „prezentat” numai pe bărbații care erau singurii care îndeplineau premisele stabilite pentru funcția de apostol. Niciunde nu citim despre o rânduire pe funcție făcută de o adunare. Într-adevăr mulțimea din Faptele apostolilor 6 alege șapte bărbați, însă sunt apostolii cei care „îi vor pune la această lucrare” și care își vor pune mâinile peste ei.

Și în 2 Corinteni 8.19 adunarea „a alege”, însă acolo nu are nimic a face cu o funcție. Exact așa ca și în Faptele apostolilor 6 este vorba de interesele săracilor, și în privința aceasta adunarea are desigur influență, căci ea este aceea care pune la dispoziție mijloacele pentru ajutorarea săracilor. Însă de îndată ce este vorba de o rânduire oficială, aceasta poate avea loc numai prin apostoli. Dar și atunci când este vorba și de o funcție de administrare, așa cum este în cazul funcției de supraveghetor, nu citim absolut nimic despre o contribuție din partea adunării, ci

alegerea și punerea pe funcție este complet în mâinile apostolilor sau a celor împuterniciți de ei. Desigur aceasta trebuie întotdeauna să aibă loc sub călăuzirea Duhului Sfânt – Pavel și Tit nu rânduiesc pe baza bunului lor plac, ci denumesc pe aceia care deja înainte au fost pregătiți prin Duhul Sfânt și care au fost arătați. În fond Duhul Sfânt este cel care pune supraveghetori în turmă (Faptele apostolilor 20.28). De aceea Pavel nu numai atribuie lui Tit autoritatea pentru rânduire, ci el numește și premisele, pe care supraveghetorii potențiali au trebuit să le îndeplinească.

Acum trebuie să ne ocupăm cu funcția însăși. Cuvântul pentru „bătrâni” este *presbuteros*, care textual înseamnă „în vârstă”. După cuvântul acesta este denumită Biserica prezbiteriană. În afară de aceasta în multe limbi s-a derivat din acesta cuvântul „preot”, o dovadă vie a decăderii, care a pătruns de timpuriu în creștinătate: numărul bătrânilor s-a redus la un singur bătrân, care a devenit conducătorul bisericii și care conducea slujbele (ceea ce inițial absolut nimic nu avea a face cu slujba de bătrân). Când în afară de aceasta a fost introdus și serviciul iudaic al jertfelor (liturgia), cuvântul latin *presbyter* (derivat de la cuvântul grecesc *presbuteros*) a căpătat tot mai mult conținut, pe care noi îl legăm astăzi cu cuvântul „preot”: și anume, cineva care face activități religioase de jertfire ca preoții din Israel și din națiuni, dar și ca preoții nou-testamentali în sens corespunzător Scripturii: aducerea de jertfe spirituale (1 Petru 2.5; Evrei 13.9-15; Apocalipsa 1.6; 5.10). În ceea ce privește cuvântul nostru „bătrâni” să remarcăm în treacăt că diferența care se face în unele traduceri între „bătrâni” și „în vârstă”, nu se bazează pe o varietate existentă în textul original. Ambele cuvinte au la bază cuvântul grecesc *presbuteros*. De aceea mie mi se pare să nu fie periculos să se folosească cuvântul „bătrâni” la traducere pentru *presbuteros*, chiar dacă realmente de la text la text pot exista diverse înțelesuri, așa cum vom vedea:

1. Mai întâi întâlnim cuvântul *presbuteros* în înțelesul lui textual „înaintat în viață” în Luca 15.25; Ioan 8.9; Faptele apostolilor 2.17; 1 Timotei 5.2. Compară și cu 1 Petru 5.1,5, unde este vorba de o anumită poziție în adunare, dar unde înțelesul textual stă clar pe prim plan, deoarece este folosit în comparare cu „mai tineri” (*neoteroi*). Într-un sens mai mult figurat cuvântul se folosește pentru străbunii lui Israel (bătrânii) (compară cu Matei 15.2; Marcu 7.3,5; Evrei 11.2). În cele din urmă cuvântul *presbuteros* se folosește nu atât de mult pentru a descrie vârsta înaintată, ci să facă aluzie la poziția și responsabilitatea care însoțesc vârsta înaintată. În acest sens sunt aceia care exercită o activitate de conducere și savurează respect pe baza înțelepciunii lor și a experienței lor de viață. Aceștia sunt în primul rând bătrânii, așa cum îi găsim în Vechiul Testament și în Noul Testament în Israel (Matei 16.21; 26.47; Luca 7.3; compară cu Exodul 24.9; Deuteronomul 19.12; Iosua 8.33, etc.).
2. În al doilea rând *presbuteros* sunt cei douăzeci și patru de bătrâni din Apocalipsa, care sunt o prezentare a tuturor sfinților din Vechiul Testament și din Noul Testament până la răpirea Adunării la revenirea Domnului și ei sunt prezentați în felul acesta pe baza poziției lor de conducere și a înțelepciunii lor de viață maturizate.
3. În al treilea rând *presbuteros* are înțelesul, care ne interesează pe noi acum, și anume ca bătrâni în adunările creștine.

Tit 1.5

În privința aceasta trebuie să spunem de la început că în înțelesul acesta cuvântul „bătrâni” este același cu „supraveghetori” (compară cu Tit 1.7). Cuvântul „supraveghetori” este o redare textuală a cuvântului grecesc *episkopos*, după care este denumită biserica episcopală și din care în multe limbi a fost derivat cuvântul „episcop”. Și aici avem un indiciu în plus cum tradiția creștină a răstălmăcit Scriptura. Oricum momentan episcopul stă deasupra preoților, deoarece prin „episcopi” se sfințesc (hirotonosesc) „prezbiterii” (preoții) și pentru că episcopul este ales dintre preoți și pus peste ei. Însă în Noul Testament funcția „bătrânului” este exact aceeași ca și a „supraveghetorului”. Aceasta devine clar deja din Tit 1.5-7: „... să rânduiești bătrâni în fiecare cetate ... dacă este cineva fără vină ... Pentru că supraveghetorul trebuie să fie fără vină” (Tit 1.5-7).

Tit trebuia să rânduiască bătrâni, și dacă Pavel numește în continuare premisele pe care trebuie să le îndeplinească bătrânii, el vorbește despre „supraveghetori”. Și în Faptele apostolilor 20 avem o dovadă, unde Pavel cheamă la sine pe bătrânii din Efes și le spune că ei trebuie să ia seama la ei înșiși și la toată turma peste care Duhul Sfânt i-a pus ca supraveghetori (Faptele apostolilor 20.17,28). Drept urmare este una și aceeași funcție, cu toate că desigur este clar că Scriptura nu folosește simplu două cuvinte diferite pentru una și aceeași chestiune. Cuvântul „supraveghetor” caracterizează mai mult „funcția” și cuvântul „bătrâni” caracterizează mai mult pe „deținătorul funcției”. Primul redă forma de lucrare: este o misiune de administrare, de conducere, de atenție cu privire la turmă și de pășunare a Bisericii lui Dumnezeu. Cuvântul al doilea tipizează persoana care exercită această misiune, și anume pe cineva cu o experiență de viață maturizată.

Aproape în toate cazurile în care se vorbește despre bătrâni și supraveghetori în Adunare (Biserică) nu găsim nici un indiciu că ei au fost puși oficial în aceste funcții. La comunitățile iudaice este de înțeles aceasta, deoarece în Israel nu era cunoscută funcția oficială de bătrâni. Bărbații mai în vârstă, care pe baza experienței lor de viață aveau aptitudinea de a conduce, erau de la sine „bătrânii”, și autoritatea nu era de natură formală, ci de natură morală. În comunitățile iudaice era la fel. Și acolo credincioșii au recunoscut de la sine autoritatea morală a fraților bătrâni, fără să fie necesară o rânduire oficială sau facere cunoscut publică. De mai multe ori este vorba despre bătrânii din Ierusalim (Faptele apostolilor 11.30; 15; 16; 21.18) și în sens general despre bătrânii dintre credincioșii dintre iudei (Iacov 5.14; 1 Petru 5.1,5; cum s-a spus deja, din aceste ultime versete se vede clar cum între credincioșii iudei apare mai pregnant pe prim plan înțelesul inițial al cuvântului „bătrâni”). Petru și Ioan se numesc de asemenea ei înșiși „bătrâni” în epistolele lor (1 Petru 5.1; 2 Ioan 1.1; 3 Ioan 1.1). Într-o anumită privință cei doisprezece apostoli posedau și „funcția de supraveghetori” (*episkopè*; Faptele apostolilor 1.20).

Și în comunitățile dintre națiuni citim uneori despre bătrâni și supraveghetori: în Efes (Faptele apostolilor 20.17,28; 1 Timotei 3.2; 5.17,19), în Filipi (Filipeni 1.1), pe insula Creta (epistola către Tit) și în Listra, Iconia și Antiohia (Faptele apostolilor 14.21-23). În ultimele patru locuri citim că bătrânii au fost rânduți oficial. În 1 Timotei 3 dorința de a fi supraveghetor pornește chiar de la fratele însuși, în timp ce premisele pentru funcția de supraveghetor au fost date lui Timotei, așa că el trebuia să evalueze care frate putea fi luat în seamă ca

supraveghetor. Alături de aceste menționări de bătrâni și supraveghetori găsim în multe epistole persoane menționate, care erau conducători, fără să fie vorba de vreo numire în această funcție. Întotdeauna este vorba de recunoașterea autorității morale, exercitată de frații în vârstă, care prin manifestarea lor lasă să se vadă că ei posedă calități de conducători. În Romani 12.8 cei care conduc sunt îndemnați s-o facă cu sârguință. Corinteni sunt îndemnați să se subordoneze acelor care s-au pus în slujba sfinților, precum și tuturor celor care lucrează împreună și se ostenesc (1 Corinteni 16.15,16). Evreilor li se cere să-și aducă aminte de conducătorii lor, care le-au vorbit Cuvântul. Ei trebuiau să fie ascultători de ei și să le fie supuși, deoarece ei vegheau asupra sufletelor lor ca unii care vor da socoteală, pentru ca ei să facă aceasta cu bucurie și nu cu suspine, căci aceasta nu le-ar fi de folos evreilor (Evrei 13.7,17). În Faptele apostolilor 15.22 Iuda și Sila sunt numiți ca bărbați care erau conducători între frați. Tesalonicenii trebuiau să recunoască pe aceia care lucrau între ei și îi conduceau în Domnul și îi sfătuiau, și trebuiau să-i prețuiască peste măsură de mult în dragoste din pricina lucrării lor (1 Tesaloniceni 5.12,13). Este clar că acești frați erau „bătrâni” și „supraveghetori”, chiar dacă ei nu sunt denumiți în felul acesta.

Locurile din Scriptură citate ne dau o imagine despre misiunea bătrânilor: ei trebuiau să pășuneze turma lui Dumnezeu (Faptele apostolilor 20.28; 1 Petru 5.2), să vegheze asupra sufletelor (Evrei 13.17) și să stea înaintea comunității, s-o conducă și s-o îndemne (Romani 12.8; 1 Tesaloniceni 5.12; 1 Timotei 5.17). Este de la sine înțeles că aceste însărcinări au puțin a face cu strângerea laolaltă ca Adunare, și au mai mult a face cu slujba spirituală de păstorie personală, cu vizitarea familiilor și cu conducerea în hotărâri de natură administrativă, care se referă la comunitate.

Această privire de ansamblu a pasajelor biblice referitoare la bătrâni ar trebui să fie suficientă în împrejurări normale, ca să se obțină o imagine a acestei teme. Având în vedere marea încurcătură care există în creștinătate cu privire la punctul acesta – împreună cu consecințele serioase pe care le-a avut în istoria bisericii înțelegerea greșită a Noului Testament cu privire la aceste lucruri -, probabil este folositor să ne ocupăm puțin mai detaliat cu fiecare întrebare și să combatem unele concepții greșite.

1. *Cine este îndreptățit să rânduiască bătrâni?*

Am văzut că în Noul Testament bătrânii au fost rânduiți numai de apostolul Pavel (împreună cu Barnaba) sau de persoane pe care el le-a împuternicit pentru aceasta: Tit și într-o anumită privință și Timotei (Faptele apostolilor 14.23; Tit 1.5; 1 Timotei 3.1-7). Drept urmare pentru rânduirea bătrânilor este necesară autoritate apostolică. Niciunde nu se spune că bisericile își aleg bătrânii lor sau că la alegerea bătrânilor prin apostoli ele aveau dreptul de a dispune, și în nicio epistolă adresată unei biserici nu se vorbește despre rânduirea de bătrâni. De aceea bisericile sunt absolut neîndreptățite să rânduiască bătrâni. Dacă ar fi fost îndreptățite, Pavel ar fi trebuit nu să-i scrie lui Tit, ci bisericilor de pe insula Creta, și de asemenea nu lui Timotei, ci bisericii din Efes. Am văzut că în diferite epistole se vorbește despre frați care conduceau în biserică și vegheau supra sufletelor, dar în privința aceasta nu se vorbește despre rânduire, ci

exclusiv numai despre autoritatea morală (pe baza umblării și a credinței, Evrei 13.7), pe care ceilalți trebuiau s-o recunoască. Ei nu trebuiau să-și aleagă conducătorii, ci trebuiau să recunoască pe aceia pe care Duhul Sfânt i-a așezat peste ei (Faptele apostolilor 20.28). În Scriptură este de neimaginat că o grupă de oameni ar avea împuternicirea din partea lui Dumnezeu să aleagă persoane care trebuiau să-i conducă. Orice formă de democrație este împotriva Scripturii. Numai apostolii, respectiv aceia care au primit din partea lor misiunea strictă, erau îndreptățiți să acorde funcția. Am văzut într-adevăr că în unele alte cazuri biserica avea influență la alegerea anumitor slujitori (Faptele apostolilor 6.5; 2 Corinteni 8.19), însă acolo nu este vorba să conducă sau să ocupe o poziție de frunte, ci de nevoile materiale din biserică. Și chiar și în aceste cazuri era necesară aprobarea apostolică (Faptele apostolilor 6.3,6). Când însă este vorba de a ocupa o poziție de frunte, orice formă de democrație este exclusă. Dar dacă biserica își arogă dreptul de a rândui bătrâni, atunci ea își revendică ceva care era rezervat numai apostolilor. Atunci se face exact cum face Papa, care își revendică ceea ce numai lui Petru i-a fost încredințat. Dacă un primar dă misiunea comisarilor lui politici să rânduiască agenți, au primit prin aceasta cetățenii deodată dreptul de a rândui agenți, prin simplul motiv că primarul a scris comisarilor lui? Comunitatea nu posedă nicio îndreptățire de rânduire. Se spune probabil că ei nu i-a fost interzis. Dar aceasta arată felul de gândire al inimii. Imaginați-vă că biserica ar putea face tot ce nu i-a fost interzis. Ce pretext este împotriva introducerii tuturor serviciilor idolatre romane, a liturgiilor, a papalității, a indulgențelor (iertării păcatelor), a ierarhiilor, a altarelor, etc.? Nu, credinciosul nu întreabă cât de departe are el voie să meargă, fără să încalce poruncile lui Dumnezeu, ci el întreabă ce i-a poruncit Dumnezeu. Și dacă un altul crede că este totuși important că bisericile și-au rânduit în primele secole bătrânii lor, atunci întreab, de ce atunci am părăsit Biserica romană? Căci aceasta este continuarea celei mai vechi biserici creștine. Ar fi fost frumos dacă reformatorii ar fi aruncat peste bord și acest aluat roman, clericalismul (care pentru carne arată a fi cel mai puțin grav și care este cel mai atrăgător). Principiul trebuie să fie clar: dacă este vorba de conducere, totul vine de sus și nu de la om. Hristos este Fiu peste casa Lui (Evrei 3.6) și Duhul Sfânt locuiește în această casă (1 Corinteni 3.16; Efeseni 2.22). Hristos rânduiește pe cei doisprezece apostoli; El a chemat pe apostolul Pavel; acesta a împuternicit pe Tit și pe Timotei, și numai aceste persoane au rânduit bătrâni.

2. *Deci astăzi nu mai sunt necesari bătrâni?*

Depinde de ce vrea să se spună prin aceasta. Desigur biserica are și astăzi nevoie de bărbați care prin experiența de viață și atitudinea morală sunt în stare să pășuneze biserica locală. Dar ei fac aceasta pe baza autorității lor morale, și nu este nici un motiv pentru care ei să trebuiască să fie rânduitori oficial ca supraveghetori – ca să nu mai vorbim despre întrebarea, cum ar trebui atunci să decurgă aceasta. Și în timpul Noului Testament au existat astfel de oameni în biserică, fără să fi fost vorba despre vreo rânduire. Realmente se vorbește numai de două ori despre rânduire (Faptele apostolilor 14.23; Tit 1.5). În cele mai multe cazuri nu era nici o autoritate formală, ci

numai una morală. De cele mai multe ori aceasta era suficient. În unele cazuri însă era evident util o rânduire oficială. Tocmai capitolul nostru arată aceasta foarte clar (Tit 5.9-16). În timpul nostru nu mai este necesară această autoritate suplimentară, deoarece noi avem acum un organ de autoritate, care poartă de grijă pentru aceasta, precum și Noul Testament complet. În timpul de început nu exista încă cuvântul scris al apostolilor referitor la învățătură și muștrare (2 Timotei 3.16), așa că în timpul acela apostolii puteau impune autoritatea lor prin aceea că rânduiau bătrâni. După plecarea apostolilor Biserica a fost predată Cuvântului lui Dumnezeu, așa cum Pavel scrie clar filipenilor (Filipeni 2.12,13) și cum spune bătrânilor din Efes (Faptele apostolilor 20.26-32). Nici Petru și nici Ioan nu dau rânduiri cu privire la urmașii lor după plecarea lor, ci se referă numai la Cuvântul lui Dumnezeu (2 Petru 1.12,15; 3.1,2; 1 Ioan 2.21,24,27). Așa cum și noi astăzi nu mai avem apostoli, la fel nu mai avem nevoie de rânduire oficială de bătrâni. Nu este nici măcar un singur frate, care ar putea să-și aroge dreptul de a fi apostol, căci apostolii trebuiau să fi văzut pe Domnul (1 Corinteni 9.1); slujba lor era însoțită de semne, minuni și fapte de putere (2 Corinteni 12.12), și împreună cu profeții nou-testamentali (cum era Marcu și Luca) au pus fundamentul (Efeseni 2.20), la care este clar că fundamentul trebuia pus numai *o singură dată*, la început. De aceea nu mai sunt apostoli și nici supraveghetori oficiali, în timp ce slujba de apostol o avem încă în cuvintele Noului Testament, la fel cum din fericire noi avem încă frați care fac slujba de bătrâni. La aceasta se adaugă, că timpul de început al Bisericii era un timp de tranziție de la formele exterioare (iudaice) la formele lăuntrice (creștine) și prin aceasta de la ceea ce era formal, funcțional la ceea ce era moral. Dar mai este ceva! Chiar dacă astăzi ar mai fi apostoli, care ar avea împuternicirea să rânduiască bătrâni, ar mai face-o ei? Bătrânii orașului X au autoritate asupra întregii biserici din orașul X, dar unde se găsește biserica? Ea este împărțită în multe „biserici” și secte. Bătrânii din Efes au fost rânduși ca supraveghetori peste turma întreagă din Efes (Faptele apostolilor 20.28), dar în timpurile de mai târziu, din cauza sciziunilor nu mai era nici măcar un singur loc în care întreaga biserică se aduna împreună. Deci dacă astăzi s-ar rândui bătrâni, ei ar putea fi rânduși cel mult peste o sectă – și conform înțelesului de bază al acestui cuvânt (compară comentariul la Tit 3.10,11) orice „biserica” din afara Bisericii romane este o sectă; însă Biserica romană poate la fel de puțin să rânduiască „episcopi” (ca să nu mai vorbim de faptul că ea nu are nici o îndreptățire pentru aceasta), deoarece ea nu este Biserica creștină deplină.

3. *Ce fel de daruri au nevoie să aibă bătrânii?*

Aceasta este o întrebare importantă, deoarece ea ne conduce la diferența dintre funcțiile biblice și ceea ce în Noul Testament este numit „daruri”. Am văzut că Efeseni 4 spune că Hristos a „dat” Adunării apostoli, profeți, evangheliști, păstori și învățători. Aceste persoane au fost date Adunării (Bisericii) ca „daruri” pentru desăvârșirea sfinților, pentru lucrarea de slujire, pentru zidirea trupului lui Hristos (Efeseni 4.11,12). În 1 Corinteni 12 citim că Dumnezeu i-a pus (nu i-a rânduit) în Adunare. Dar aceste daruri, pe care le dă Hristos, în afara omului, nu au nimic a face cu funcțiile care nu slujesc la zidirea trupului lui Hristos, ci pentru administrarea casei lui

Dumnezeu. Marea încurcătură în creștinătate a luat naștere tocmai prin aceea că nu s-a mai văzut diferența între daruri și funcții. Este contrar Scripturii să se vorbească despre funcția unui profet sau învățător sau despre darul de supraveghetor. Căci nu se vorbește nici despre funcția unui pictor sau despre darul unui judecător de ocol? Desigur bătrânii trebuie să aibă un număr de însușiri calitative importante, dar care nu au nimic a face cu „darurile” în sensul Scripturii, ci sunt exterioare și morale (compară cu 1 Timotei 3.1-7; Tit 1.5-9): ele se referă la familie, la stilul de viață și experiența persoanei respective. Însă pentru funcție nu era necesar nici un dar, cu toate că desigur era posibil ca un supraveghetor să aibă totodată darul unui învățător, ceea ce era însă independent una de alta. Aceasta rezultă clar din 1 Timotei 5.17: „Bătrânii care conduc bine să fie învredniciți de onoare dublă, mai ales cei care se ostenesc [lucrează] în Cuvânt și în învățătură.” Drept urmare erau bătrâni care conduceau bine, dar care nu lucrau în Cuvânt și în învățătură, din simplul motiv că ei nu aveau darul pentru aceasta. Deci darul acesta nu avea nimic a face cu funcția lor. Aceasta rezultă și din aceea că ar putea fi mulți alții care dădeau învățătură, dar care nicidecum nu erau supraveghetori. 1 Timotei 2.11 exclude numai femeile de la darea de învățătură, așa că toți bărbații, fie că erau sau nu supraveghetori, puteau da învățătură (desigur în măsura în care aveau darul pentru aceasta). Vedem aceasta de exemplu la Pavel și Apolo: ei dădeau învățătură în adunare, dar nu erau în nici un loc supraveghetori (făcând excepție de autoritatea apostolică, pe care Pavel o avea peste toate bisericile). Citim într-adevăr în 1 Timotei 3.2 și Tit 1.9 că supraveghetorii ar trebui să fie capabili să dea învățătură, să mustre. Dar aici nu este vorba de darul de învățător, care este capabil să interpreteze Cuvântul lui Dumnezeu în strângerile laolaltă ale adunării; căci ce are a face interpretarea Cuvântului cu conducerea adunării? Puțin. Bătrânii trebuiau să aibă capacitatea să dea învățătură în scopul slujbei lor de conducere, aceasta înseamnă, că ei înșiși au primit Cuvântul lui Dumnezeu și L-au împlinit și acum prin experiența lor de viață ar trebui să fie capabili să prezinte acest Cuvânt ca regulă de viață. Ei nu au primit *însărcinarea* să dea învățătură (așa cum o primește un învățător de la Hristos, ca să dea învățătură în adunare), ci dacă ei puteau mustra cu Cuvântul, aceasta era o însușire folositoare pentru însărcinarea lor ca supraveghetori. Această diferență o vedem și la Ștefan și Filip. Biserica și apostolii îi pun ca diaconi – deci o funcție -, dar Hristos are o misiune mai mare pentru ei, care este total în afara funcției și care era cu mult mai mult în afara oricărei influențe omenești (chiar și a apostolilor). Filip devine un evanghelist (Faptele apostolilor 2.18) – și aceasta este un dar.

Vedem deci că sunt diferențe importante, fundamentale între daruri și funcții, pe care le putem rezuma în felul următor:

- `. *Darurile* slujesc la zidirea trupului lui Hristos și prin aceasta au o funcție organică (Romani 12.5-8; 1 Corinteni 12.4-31; Efeseni 4.7-16). *Funcțiile* slujesc la administrarea casei lui Dumnezeu și de aceea au o funcție organizatorică (1 Timotei 3.1-15).
- a. Cineva are un *dar* exclusiv pe baza faptului că Hristos i l-a dat, aceasta înseamnă fără influență omenească. (Cine a făcut profeți pe Marcu și Luca ? Cine a făcut apostoli pe

cei doisprezece și pe Pavel?) Dimpotrivă cineva are o *funcție* prin rânduire sau prin aprobarea apostolilor sau a împuterniciților acestora.

- b. *Darurile* sunt universale, aceasta înseamnă că ele au fost date întregii Biserici și nu unei biserici locale. Pavel era învățător al națiunilor (2 Timotei 1.11) și învăța în toate adunările. Învățătorii și păstorii pot să practice darul lor în toate adunările, așa cum îi conduce Domnul. Dimpotrivă, *funcția* este numai pentru adunarea locală. Ești bătrân sau diacon numai al adunării din Efes sau din Filipi sau al oricărei alte adunări, dar nu în afara acestora. Însă noi niciodată nu citim că cineva era învățător al unei anumite adunări.
- c. *Darurile* vor fi atâta timp cât Adunarea este pe pământ. Căci ele există până când Adunarea va fi ajuns la măsura creșterii depline a plinătății lui Hristos (Efeseni 4.13), și această stare niciodată nu va fi atinsă pe pământ. Până la sfârșit vom avea slujba (nu persoanele!) apostolilor și a profeților nou-testamentali în scrierile Noului Testament, și până la sfârșit vor fi evangheliști, păstori și învățători pentru zidirea trupului. Dimpotrivă *funcția* oficială a existat numai în timpul de început, pe când erau încă apostoli, care rânduiau, și când încă Cuvântul lui Dumnezeu nu era complet. Însă Dumnezeu a purtat de grijă până astăzi să fie frați care pot exercita misiunea de supraveghetori și diaconi.
- d. Când în Noul Testament se vorbește despre decăderea Adunării (Bisericii), atunci aceasta nu este în legătură cu Adunarea ca trup al lui Hristos, ci în legătură cu casa lui Dumnezeu (1 Petru 4.17; compară cu 1 Timotei 3.15 și 2 Timotei 2.20,21). *Trupul* vorbește despre unitatea organică a credincioșilor în Hristos, *casa* vorbește dimpotrivă de mărturia creștină exterioară pe pământ. În aceasta din urmă este posibilă decăderea. În aceasta pot exista atât vase spre onoare cât și vase spre dezonoare. Darurile stau în legătură cu Adunarea ca trup al lui Hristos, funcțiile dimpotrivă stau în legătură cu casa lui Dumnezeu și de aceea ele au și referire la decăderea bisericii. În timpul de început rânduirea în funcție a contribuit la împotrivirea față de răul din biserică, atunci când decăderea a găsit intrare: primii diaconi au fost rânduiți cu ocazia murmurului iudeilor din adunare care vorbeau limba greacă, și supraveghetorii de pe insula Creta au fost rânduiți înainte de toate pentru a dovedi pe mulții împotriviți. Mai târziu a luat naștere situația inversă: aici Dumnezeu nu a mai dat funcția (după plecarea apostolilor și a bătrânilor nu au mai fost bătrâni aprobați de Dumnezeu), și anume din motivul de a interveni împotriva răului, însă de data aceasta a răului clerical: Dumnezeu nu a vrut să permită ca omul să se mândrească cu funcția și să se ridice peste frații lui și să pună autoritatea lui peste Noul Testament întregit între timp.

Dar nu a folosit la nimic. Când Dumnezeu nu a mai dat bătrâni, bisericile au început să-și rânduiască bătrânii lor, cu toate că Scriptura nu le-a dat nici o împuternicire pentru aceasta. Aceasta a fost prima greșeală. Greșeala a doua a luat naștere atunci când s-a pierdut din vedere diferența între daruri și funcții și supraveghetorii au fost puși treptat pe aceeași treaptă cu păstorii și învățătorii. Apoi a venit a treia greșeală: numărul supraveghetorilor într-o biserică s-a redus treptat la unul singur (sau un supraveghetor a fost înălțat ca primus inter pares [„întâiul între egali”], care totodată era singurul învățător; în continuare zăpăceala a fost

perfectă. Conform lui Eusebius (Istoria Bisericii, partea a 3-a), Ignățius era deja în anul 70 episcop de Antiohia, după Petru și Euodius.

Despre un Duh Sfânt, care folosește pe cine vrea El, era numai o imagine vagă. Despre un Hristos, care a dat darurile fără vreo participare din partea omenească și care a oferit funcția exclusiv prin apostolii Săi, nu se mai știa nimic. Afară de aceasta: Unde vorbește Scriptura despre *un singur* supraveghetor într-o biserică? În nici un loc! Totdeauna se vorbește la plural, fie că este vorba de Ierusalim, de Efes, de Filipi, de cetățile Asiei Mici sau de cetățile insulei Creta. Apariția clerului și a laicilor în biserică este lucrarea omului, a cărnii. Ea este inspirată prin iudaism și ca să zicem așa făcută după calapodul creștin. Însă Dumnezeu nu are nici o contribuție la aceasta. Cum se face că sunt puțini creștini care recunosc aceasta? Nu din cauză că sunt așa de puțini care sunt gata să se supună deplin Cuvântului lui Dumnezeu și se lasă conduși numai de acest Cuvânt?

În final încă o scurtă remarcă referitoare la diferența între darul de păstor și funcția de bătrân. Ambele sunt foarte apropiate una de alta (bătrânii ar trebui să păstorească turma lui Dumnezeu, Faptele apostolilor 20.28; 1 Petru 5.2), și totuși ar fi nediferențiat să fie folosiți sinonim, respectiv să se spună că bătrânul ar trebui să aibă darul de păstor. Chiar și aceia care cunosc bine diferența între daruri și funcții confundă deseori păstoriile cu bătrânii. Diferența constă în diferența însăși între daruri și funcții. Bătrânii ar trebui să pășuneze turma, care era la ei (1 Petru 5.2), ceea ce foarte clar este local. Păstoriile dimpotrivă au fost dați *întregii* Biserici (Efeseni 4.11), și slujba lor de păstorire se extinde la toți credincioșii, aceasta înseamnă la toți aceia spre care Domnul îndreaptă slujba lor. Această purtare de grijă vastă este exprimată înainte de toate în scrierile pastorale, pe care noi le posedăm de la ei. Bătrânii poartă responsabilitatea ca bătrâni numai local. Petru era un păstor, care trebuia să pășuneze oile și miei (în general) (Ioan 21.15-17). Mie mi se pare că misiunea păstorului era mai mult de natură duhovnicească și cea a supraveghetorului mai mult de îndrumare. Dar sunt foarte apropiate una de alta, căci Hristos este atât păstor cât și supraveghetor al sufletelor (1 Petru 2.25), și când Petru, care era păstor, se adresează bătrânilor, el însuși se numește bătrân împreună cu ei și pe Hristos Îl numește Mai-marele Păstor (1 Petru 5.1-4).

Acest articol este un extras dintr-un comentariu al lui W.J. Ouweneel la Epistola către Tit: *De brief van Paulus aan Titus*.